

מתן שירות מותאם לצעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים אוניברסאליים

ערכת הדרכה לרכזות מרכזי צעירים
מודל הפעלת התכנית

ג'וינט ישראל – מעבר למגבלות

ג'וינט ישראל – מעבר למגבלות הינה שותפות אסטרטגית בין ג'וינט ישראל, ממשלת ישראל וקרן משפחת רודמן ועם שותפים נוספים, כגורם מפתח מוביל של שירותים ותכניות לאנשים עם מוגבלות בישראל.

החזון שלנו: להוביל שינוי להשתתפותם של אנשים עם מוגבלות באופן עצמאי בכל תחומי החיים.
היעוד שלנו: לחקור, לעצב, לבצע ולהטמיע שירותים חברתיים חדשים עבור אנשים עם מוגבלות, שמביאים לשיפור חיים, הגברת השתתפות בחברה, שינוי עמדות חיובי ושינוי מציאות.

על ערכת ההדרכה

הערכה שלפניכם נועדה לאגד את הידע והכלים הנחוצים לשם מתן שירות מותאם לצעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים אוניברסאליים.

בערכה תמצאו תשובות לשאלות כמו:

- מה חשוב לדעת על צעירים עם מוגבלות?
- למה חשוב שנתאים את השירות שלנו לצעירים עם מוגבלות?
- כיצד נזהה צורך בשירות מותאם?
- אילו התאמות כדאי לבצע בהתנהלות שלנו אל מול צעיר עם מוגבלות?
- אילו תכניות ושירותים נוכל להציע לצעירים עם מוגבלות בתחומי התעסוקה, ההשכלה הגבוהה והמנהיגות/מעורבות חברתית?
- במי נוכל להיעזר במידת הצורך? איפה נמצא מידע רלוונטי?

אנו מקווים כי הערכה תשמש אתכם היטב.

לכל שאלה או התייעצות, אנו מזמינים אתכם לפנות אלינו בכל עת.

רונית רבי בן שטרית, ג'וינט ישראל, מעבר למגבלות ronitr@jdc.org

פיתוח מערך ההדרכה ועריכת ערכת ההדרכה - **שירי דייטש**
ניהול מקצועי - **רונית רבי בן שטרית, ג'וינט ישראל, מעבר למגבלות**

ייעוץ וליווי מקצועי:

יקיר פניני מנדל, ג'וינט ישראל, מעבר למגבלות
רויטל אילתי וייסמן, משרד הרווחה, מנהל מוגבלויות
נועה לוי, משרד הבריאות, אגף לבריאות הנפש
יונית אפרתי, נציבות שיון זכויות לאנשים עם מוגבלות

תודה מיוחדת למנהלים/ות ולרכזים/ות במרכזי צעירים : עכו, נתניה, נצרת עלית, קריית ים, עפולה, לוד, קריית גת ושדרות - שהיו שותפים בפיתוח ההדרכה והערכה ותרמו מניסיונם על מנת להבטיח את שימושיות התכנים לצוותים בשטח.

תוכן העניינים

מתן שירות מותאם לצעירים עם מוגבלות	- 4 -
אנשים עם מוגבלות - מידע ונתונים שחשוב להכיר	- 7 -
איך נתאים את השירות לצעירים עם מוגבלות?	- 10 -
האינטייק ככלי לזיהוי צעיר עם מוגבלות	- 11 -
ביצוע התאמות לצעיר עם מוגבלות	- 13 -
שירותים לצעירים עם מוגבלות - תעסוקה	- 15 -
שירותי משרד הבריאות - שיקום תעסוקתי	- 15 -
שירותי משרד הרווחה - שיקום תעסוקתי ותעסוקה נתמכת	- 16 -
רבדים	- 17 -
תכנית רמפה	- 18 -
תכנית סיפתח	- 20 -
פורטל "עבודה נגישה"	- 21 -
קבלת ייעוץ משפטי מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות	- 22 -
שירותים לצעירים עם מוגבלות - השכלה גבוהה	- 23 -
שירותי המוסד לביטוח לאומי - מחלקת השיקום	- 23 -
שירותי משרד הבריאות - סל שיקום	- 25 -
מרכזי תמיכה רב נכותיים	- 27 -
תכנית רואד	- 29 -
תכניות השכלה גבוהה לסטודנטים עם מוגבלות שלא מן המניין	- 30 -
תכנית "להיות סטודנט"	- 30 -
Friending	- 31 -
תכניות וקורסים במוסדות האקדמיים	- 32 -
תאי סמ"ן - סטודנטים מובילים נגישות ושילוב	- 38 -
שירותים לצעירים עם מוגבלות - מנהיגות ומעורבות חברתית	- 39 -
שילוב בתכניות קיימות במרכז	- 39 -
פיתוח תכניות ייעודיות במרכז	- 40 -
שילוב בתכניות ברמה הארצית	- 41 -
סוגיות ואתגרים במתן שירות מותאם	- 42 -
אתרים בנושא זכויות אנשים עם מוגבלות	- 43 -
רשימת רכזות שילוב צעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים בפייילוט	- 43 -
מודל הפעלת התכנית	- 45 -

מתן שירות מותאם לצעירים עם מוגבלות

המטרה

שילוב צעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים אוניברסאליים בקהילה על ידי הנגשת והתאמת השירותים הקיימים.

חזון מרכזי צעירים שואף ליצירת שוויון הזדמנויות ולמיצוי הפוטנציאל של צעירים באמצעות שירותי יעוץ והכוון וקיום פעילויות בתחומים שונים (כגון: השכלה גבוהה, תעסוקה, מנהיגות, מעורבות חברתית). שירותים אלו **מותאמים לצרכיהם של צעירים מקבוצות אוכלוסייה שונות**, כגון: חרדים, ערבים, עולים חדשים, חיילים משוחררים ועוד.

צעיר עם מוגבלות אשר מגיע למרכז זכאי לקבל שירות המותאם עבורו, ככל צעיר אחר.

מתוך חזון מרכזי צעירים:

"לאוכלוסייה הצעירה במדינת ישראל, בגילאי 18-35, יש מקום מרכזי ומשפיע בסדר היום הלאומי והחברתי. מענה לאומי כולל, מערכתי ומקיף לצרכי הצעירים תורם לחיזוקם, ביסוסם ושילובם באופן מיטבי בחברה הישראלית.

מרכזי צעירים במרחב המוניציפאלי מחזקים את הפריפריה החברתית והגיאוגרפית, ויוצרים חברת צעירים בעלת חוסן פנימי, המגלה מנהיגות ואחריות חברתית.

העוסקים בתחום הטיפול בצעירים פועלים במקצועיות ובמחויבות כדי **ליצור תשתית של שוויון הזדמנויות וכדי לאפשר מיצוי הפוטנציאל האישי של הצעירים** ככלל, ושל צעירים עולים וצעירים בפריפריה בפרט."

מתן שירות לצעירים מאוכלוסיות מגוונות

מהו היתרון עבור צעירים עם מוגבלות בצריכת שירותים במרכזי צעירים?

צעירים עם מוגבלות בוחרים לצרוך שירותים, על פי בחירתם, במסגרות אוניברסאליות בקהילה, בהן הם אינם מתויגים על ידי החברה. בנוסף, חלק מהצעירים אינם מגדירים עצמם כצעירים עם מוגבלות, בעלי אחוזי נכות נמוכים ועל כן הצעד הטבעי עבורם הוא פנייה למרכזים אוניברסאליים.

למה כדאי וחשוב שנתאים את השירות לצעירים עם מוגבלות?

כשאנחנו נותנים שירות מותאם, אנחנו:

מגשימים את השירות ללקוחות שלנו בהתאם לצרכים שלהם.

מסייעים ללקוחות רבים יותר. חלק מתפקידנו הוא לעודד צעירים נוספים עם מוגבלות להגיע למרכזים. אם נוכיח שאנו נגישים - הם יגיעו.

עושים את הדבר הנכון. אנשים עם מוגבלות מתמודדים עם חסמים רבים, וזאת מעבר לקשיים הקשורים למוגבלות עצמה. כשאנו מתאימים את השירות שלנו אנו מאפשרים להם הזדמנות שווה לצרוך את שירותי המרכז, להתמודד עם החסמים הללו ובכך לשפר את איכות החיים שלהם.

מבצעים את התפקיד שלנו בצורה טובה ויעילה יותר.

למה הכוונה ב"שירות מותאם"?

מרכז הצעירים הינו מרחב הנותן שירות מותאם ומונגש, אך אינו משמש מרחב טיפולי. על כן, המטרה בשירות מותאם איננה לאבחן את הצעיר עם המוגבלות או לטפל בו, אלא **להנגיש ולהתאים** עבורו את השירותים הניתנים ממילא. לשם כך יש בראש ובראשונה צורך במודעות ובנכונות להכיר את הצרכים הייחודיים ואת המענים האפשריים, על מנת שיהיה ניתן להציע אותם לצעיר עם המוגבלות.

לא <u>ליווי או טיפול בצעיר עם המוגבלות</u>	
אלא - <u>הנגשת והתאמת שירותי הייעוץ שאתם נותנים ממילא</u>	

שימו לב: תפקידכם כרכזים אינו ללוות בעצמכם ליווי ארוך-טווח את הצעיר עם המוגבלות, אך עם זאת, ישנם מקרים שבהם יש צורך להפנות את הצעיר לאגף הרווחה או לגורם רלוונטי אחר לקבלת ליווי. במקרים אלו יש להישאר במעקב אחר הצעיר.

אנשים עם מגבלות - מידע ונתונים שחשוב להכיר

על מנת שנוכל להעניק שירות מותאם לצעירים עם מגבלות, חשוב שנכיר תחילה את אוכלוסיית האנשים עם מגבלות.¹

מיהו אדם עם מגבלות?

אדם עם מגבלות הוא אדם שרוצה לעבוד, ללמוד, לאהוב, לשמור על הבריאות שלו, לגור בקהילה ולהיות שייך, ככול האדם.

דוגמאות לסוגי מגבלויות

- מגבלות פיזיות (פגיעות מוטוריות כמו פריצת דיסק, שיתוק, קטיעה, רגישות-יתר ועוד)
- מגבלות נפשיות (הפרעות כגון: דיכאון, מאניה דפרסיה, חרדה, סכיזופרניה, ועוד)
- מגבלות חושיות (עיוורים וכבדי ראייה, חירשים וכבדי שמיעה)
- מגבלות שכלית התפתחותית
- אוטיזם על כל הרצף

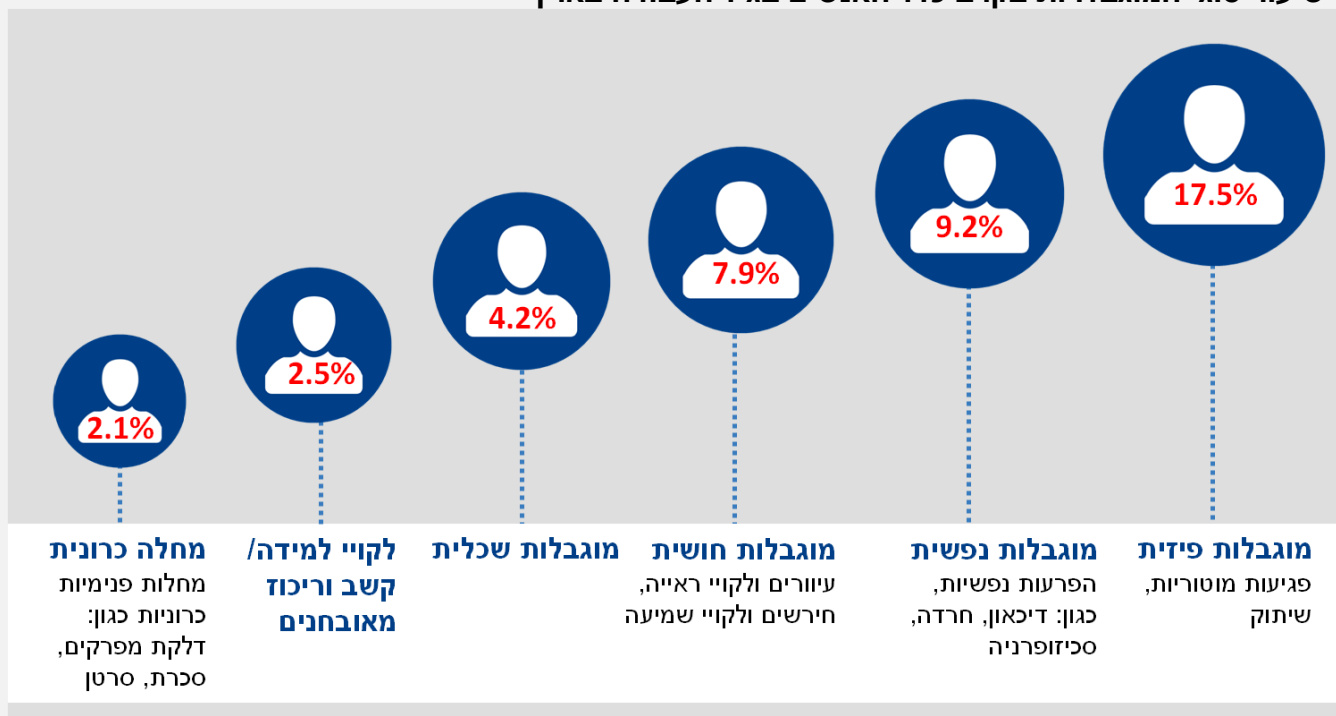
מגבלויות נוספות: לקויות למידה, הפרעת קשב מאובחנת

מגבלויות נראות ושאינן נראות לעין

לא כל המוגבלויות נראות לעין. לדוגמה: מגבלות נפשיות, אוטיזם, הפרעת קשב וריכוז, ליקויי למידה (כמו דיסלקציה), מחלות שונות, כגון דלקות מפרקים ועוד.
עם זאת, חשוב לדעת שגם מוגבלויות שאינן נראות לעין יכולות להפריע במידה זו או אחרת לתפקוד היומיומי של הצעיר.

¹ מידע נרחב על אנשים עם מגבלות ניתן למצוא ב"שילוב אנשים עם מגבלות במקום העבודה - המדריך המלא למעסיק", משרד העבודה והרווחה, 2015.

שיעור סוגי המוגבלויות בקרב כלל האנשים בגיל העבודה בארץ²

הידעתם?³

- כ-20% מהאנשים בגילאי עבודה בישראל הם אנשים עם מוגבלות.
- 80% מהאנשים עם מוגבלות הפכו לאנשים עם מוגבלות במהלך חייהם הבוגרים, כתוצאה ממחלה, פציעה או תאונה. זה יכול לקרות לכולנו!
- מחצית מהאנשים עם מוגבלות חיים עם ריבוי מוגבלויות. למשל, פיזית ונפשית, חושית ונפשית וכדומה.
- 14% מסך כלל הצעירים בגילאי 23-26 בישראל הם צעירים עם מוגבלות. צעירים אלה חווים קשיים דומים לבני גילם ללא מוגבלות אולם בעוצמות גבוהות יותר.
- 32% מהצעירים העובדים הם בעלי 12 שנות לימוד או פחות.
- 38% מהצעירים שאינם עובדים ואינם לומדים הם צעירים עם מוגבלות.
- לצעירים שאינם עובדים ואינם לומדים רקע השכלתי ומקצועי מוגבל:
 - ל-58% אין תעודת בגרות.
 - ל-55% אין תעודה מקצועית.
 - ל-49% היה קושי בלימודים במסגרת בית הספר ול-32% היו בעיות משמעת.

² מתוך [מחקר מכון ברוקדייל וביטוח לאומי \(2012\)](#). השיעורים של סוגי המוגבלויות השונים המוצגים בתרשים הינם השיעורים מתוך כלל אוכלוסיית האנשים בגיל העבודה בארץ, עם וללא מוגבלות, ועל כן סך השיעורים אינו מסתכם ל-100%.

³ הנתונים לקוחים מתוך: כאהן-סטרבצ'ינסקי פ., ואזן-סיקרון ל., נאון ד., הדר י., קונסטנטינוב ו. [צעירים עובדים בישראל בעלי 12 שנות לימוד או פחות: השתלבות בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים](#), 2014. נאון ד. [המעבר לבגרות של צעירים עם מוגבלות, מתוך מצגת לכנס ליום עיון של הלמ"ס בנושא מחקר על מוגבלות](#), 6.1.2010.

• ל -51% מהצעירים שאינם עובדים ואינם לומדים יש עניין בעבודה או בלימודים:

- 70% מעוניינים לעבוד ו-35% מעוניינים ללמוד.
- בקרב הרוצים לעבוד, 55% השיבו שהם זקוקים לעזרה ו-42% ביקשו הכוונה וייעוץ.
- 63% מעוניינים בהכשרה מקצועית ו-9% מעוניינים בלימודים על-תיכוניים/אקדמיים.

מה אזרחי ישראל חושבים על אנשים עם מוגבלות?

על פי סקר מדד הנגישות האחרון⁴, שנערך בקרב למעלה מ-3000 נשאלים ברחבי הארץ ופורסם בדצמבר 2017:

- 64% מאמינים שאנשים עם מוגבלות הם בעלי יכולות נמוכות.
- 17% מאמינים שזה נורמאלי להפלות אנשים עם מוגבלות במקום העבודה או במוסד אקדמי.
- 24% בלבד מציינים שהיו מוכנים להכיר לעומק אנשים עם מוגבלות נפשית.

עם אילו חסמים מתמודדים צעירים עם מוגבלות?

כ-7,000 צעירים עם מוגבלות מסיימים את מערכת החינוך בכל שנה (נאון, 2009). על פי רוב לצעירים אלו חסרה מסגרת המשך טבעית למערכת החינוך, והם עלולים למצוא עצמם **מנותקים ממערכות תמיכה**. המעבר לבגרות מחייב את הצעירים להתמודד עם דרישות החיים העצמאיים ולקדם יעדים כגון: השכלה, תעסוקה, ניהול כספים, משפחה, זוגיות ופנאי. התמודדות זו, הדורשת מאמצים מכל צעיר, מהווה אתגר מיוחד עבור צעירים עם מוגבלות המתמודדים עם חסמים ייחודיים.

חסמים אלו מתבטאים בחלק מהמקרים בהיעדר **מיומנויות חיוניות** (כגון מיומנויות תקשורת ומיומנויות תעסוקתיות), בהיעדר **הזדמנות שווה** לקידום יעדיהם (בשל דעות קדומות, אפליה והיעדר הנגשה במקומות עבודה, במוסדות לימוד ובמקומות ציבוריים) ולעיתים אף בתלות כלכלית בקצבאות הנכות.

על מנת לאפשר לצעירים עם מוגבלות לחיות חיים עצמאיים בקהילה הם זקוקים למידע נגיש אודות האפשרויות העומדות בפניהם, וכן לייעוץ, להקשבה ולתמיכה בתהליך קבלת ההחלטות.

על הפיילוט לשילוב צעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים

ג'וינט ישראל, מעבר למגבלות מפעיל פיילוט בשמונה מרכזי צעירים (עכו, עפולה, נצרת עילית, קרית ים, נתניה, לוד, קרית גת, שדרות). הפיילוט לווה במחקר הערכה על ידי מכון ברוקדייל לביסוס היישום בכל מרכזי הצעירים בארץ.

⁴ לתוצאות המלאות של סקר מדד הנגישות 2017: http://www.negishut.co/negishut_2017.pdf

איך נתאים את השירות לצעירים עם מוגבלות?

כדי להתאים את השירות לצעיר עם מוגבלות, עלינו להבין תחילה מי עומד מולנו ומהם הצרכים הייחודיים שלו, כדי שנוכל להתאים לו את ה"חליפה" המתאימה ביותר. התאמת השירות נעשית באמצעות **שלושה שלבים מרכזיים**: זיהוי הצורך, ביצוע התאמות בהתנהלות הכללית שלנו אל מול הצעיר והצעת שירותים רלוונטיים.

זכרו כי ידע = כוח!

ככל שתכירו יותר את הזכויות המגיעות לצעירים עם מוגבלות, כך תוכלו לתת להם שירות טוב יותר. עם זאת - **אתם לא לבד**.

במרכזים רבים ישנה **רכזת שילוב אנשים עם מוגבלות**, רכזת "בשבילי" או רכזת "רמפה", שאליהן תוכלו לפנות על מנת לקבל מידע נוסף אודות שירותים, תכניות והטבות לצעירים עם מוגבלות.

בנוסף, מומלץ לבצע **מיפוי עירוני של גורמים ושותפים בקהילה**, שיוכלו לסייע לצעיר עם המוגבלות ולהוות עבורו "רשת ביטחון". למשל: רכזת נגישות במוסדות אקדמיים, מחלקת הרווחה בעיר, סל שיקום במשרד הבריאות, מחלקת השיקום בביטוח לאומי, עמותות לאנשים עם מוגבלות, תכניות לצעירים עם מוגבלות וכו'.

האינטייק ככלי לזיהוי צעיר עם מוגבלות

שני צעירים נכנסים למרכז.

הראשון, צעיר עיוור שנעזר במקל.

השני, צעיר עם אוטיזם ברמת תפקוד גבוה.

מה ההבדל בין שני המקרים?

בשיח אודות צעירים עם מוגבלות מקובל להבחין בין **מוגבלויות שנראות ושאינן נראות לעין**.

במקרה הראשון נוכל לזהות מייד כי מדובר בצעיר עם **ריבוי מוגבלויות** ולהציע לו שירותים מותאמים. לעתים צעיר עם מוגבלות יגיע עם גורם שיקומי מלווה או שיציין מיוזמתו כי הופנה אלינו על ידי אגף השיקום במוסד לביטוח לאומי. גם במקרים אלו נוכל, בשלב מוקדם יחסית של המפגש שלנו עם הצעיר, להבחין בצורך בשירות מותאם.

במקרה השני, סביר להניח כי לא נוכל להבחין מייד בקיומה של מוגבלות, אלא אם הצעיר עצמו בחר לציין זאת כבר בשלב זה.

איך בכל זאת נזהה את הצורך? באמצעות ראיון האינטייק.

אחת המטרות המרכזיות של ראיון האינטייק הוא להבין **מי עומד מולנו**. במהלך האינטייק אנו מזהים ומאפיינים אתגרים וחסמים שונים שיש לצעיר, כמו חסמים כלכליים, חסמים משפחתיים וכו', כדי לתת מענה ממוקד. באותו האופן, חשוב שנזהה גם חסמים הנובעים ממוגבלות.

חשוב לשים לב לתשובותיו של הצעיר, היכולות להצביע על קיומם של צרכים נוספים:

- **השכלה:** לימודים בבי"ס מיוחד, בכיתה קטנה בבית ספר רגיל, בכיתה משולבת. קשיים או התאמות בתיכון.
- **פנאי:** תנועות נוער לצעירים עם מוגבלות (כמו: כנפיים של קרמבו, צופי צמי"ד).
- **שירות צבאי/לאומי:** צעיר שלא עשה שירות צבאי, שהשתתף במכינה קדם צבאית לצעירים עם מוגבלות (כמו "שיבולים"), שהתנדב לשירות לאומי/לצבא, ששירת בתכנית מיוחדת (כמו: "שווים במדים ו-"מגשימים חלום" - לצעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, "תוכנית חיבורים" - לצעירים על הרצף האוטיסטי בתפקוד גבוה, תכנית "רואים רחוק", תכנית "שילוב מנצח" של עמותת אתגרים).
- בנוסף חשוב לשים לב ל"**חורים**" **ברצף הכרונולוגי**. למשל, צעיר שאומר: "ישבתי בבית שנה שלמה" או "לא עבדתי בשנתיים האחרונות".

שאלו שאלות "למה"!

למה היית בכיתה משולבת?

למה לא עשית בגרויות?

למה התנדבת לצבא/ עשית שירות לאומי?

למה לא השתתפת בחוגים/פעילויות פנאי כילד?

למה יש לך פרופיל צבאי X?

למה לא עבדת שנה?

מעבר למידע שנקבל מהצעיר מתשובותיו לשאלות האינטייק, אפשר גם לשאול:
"האם אתה זקוק להתאמות או להנגשות מסוימות?", ואם כן - "מה אתה צריך?"

מה לא נשאל?

רצוי לא לשאול שאלות ישירות כמו "האם יש לך מוגבלות או לקות?"
הן אינן רגישות, עלולות לפגוע ועשויות לקבע את יחסו של נותן השירות לפונה.

איך נעודד את הצעיר לשתף?

ככל שתכירו יותר את הקשיים ואת החסמים של הצעיר עם המוגבלות, כך תוכלו יותר לסייע לו ולתת לו מענה שמותאם עבורו. עם זאת, חשוב להבין כי רבים מהצעירים עם מוגבלות לא מעוניינים בחשיפת המוגבלות ובשיתוף בקשיים, ובפרט אל מול אדם זר שזה עתה פגשו.

כדי לעודד שיתוף, הסבירו לצעיר שהוא לא חייב לספר הכל, אך כדי שתוכלו לתת שירות שמותאם אישית אליו, חשוב שתדעו אם ישנם קשיים או צרכים כלשהם. הבטיחו לו שהדברים שיבחר לשתף אותם יישמרו בדיסקרטיות (ועמדו בכך!).

ביצוע התאמות מכוונות אדם

נגישות מבנה, שירות ומידע

מקובל להבחין בין שלושה סוגים של נגישות:

- **נגישות המבנה** - ביצוע התאמות פיזיות במבנים, לדוגמה: רמפה, חניית נכים, שירותי נכים, תאורה נגישה, שילוט, הסרת מכשולים בדרך וכדומה.
- **נגישות השירות** - ביצוע התאמות בערוצי השירותים השונים על מנת שצעירים עם מוגבלות יוכלו לצרוך אותם, כגון: הנגשת אתרי אינטרנט, הנגשת מוקד טלפוני, הנגשת אירועים וכנסים, הדרכות עובדים לשירות נגיש ועוד.
- **נגישות המידע** - ביצוע התאמות במידע שנמסר לאדם עם מוגבלות, כגון: הקראת מידע כתוב לאדם שאינו יכול לקרוא אותו, המרת המידע לפורמטים נגישים (כמו כתב ברייל, תרגום לשפת הסימנים, מסמך כתוב, מידע מוקלט ועוד).

ביצוע התאמות – דגשים חשובים

- התאמות מאפשרות שוויון הזדמנויות עבור צעירים עם מוגבלות.
- **לא כל הצעירים עם מוגבלות יזדקקו להתאמות!** חשוב לבחון כל מקרה לגופו, לבדוק עם הצעיר האם הוא זקוק להתאמות ולאיילו התאמות.
- **חלק גדול מההתאמות קלות ופשוטות לביצוע** – צריך רק מודעות ונכונות לבצען.
- **חשוב שנכיר את ההתאמות האפשריות** כדי שנוכל לבצען בעצמנו ולוודא שגם אחרים יבצעו אותן (למשל, לוודא שקורס שמתקיים במרכז יהיה מותאם לצעיר עם מוגבלות בשמיעה, למשל על ידי תמלול או תרגום לשפת הסימנים).

דוגמאות להתאמות שתוכלו לבצע בהתנהלות שלכם אל מול צעיר עם מוגבלות

התאמות
לבדוק אם יש עדיפות לפגישה בשעה מסוימת
לקיים את הפגישה בחדר קרוב למעלית נגישה או ללא צורך בעליית מדרגות
לקיים את הפגישה בחדר עם רוחב פתח דלת שמותאם לכיסא גלגלים
לקיים את הפגישה בחדר שקט, מואר היטב, ללא גירויים מיותרים
להציע ליווי אל החדר וממנו/ סיוע בפתיחת דלת כבדה
להסיר מכשולים בסביבה (כגון עציצים, ריהוט משרדי) כדי לוודא מעבר נוח ובטיחותי
לדבר בקצב סביר, בשפה ברורה (אבל בגובה העיניים), לבדוק אם הדברים הובנו, בצורה פשוטה קצרה ועניינית, להימנע מציניות
לשמור על קשר עין
להשתמש בריבוי ערוצי תקשורת - פרונטאלי, טלפוני, מקוון (דוא"ל, SMS), למסור מידע בכתב / בעל פה, להקריא מידע כתוב קצר במידת הצורך, להציע אפשרויות לכתיבה במהלך הפגישה (מחברת, מחשב)
להציע עזרה במילוי טפסים, כתיבת פרטים וכדומה

דוגמאות נוספות, כולל דוגמאות לפי סוגי מוגבלויות שונים, ניתן למצוא במדריך המלא למעסיק

[בקישור זה.](#)

שירותים לצעירים עם מוגבלות – תעסוקה

פרק זה מפרט שירותים ייעודיים לצעירים עם מוגבלות בתחום התעסוקה שהממשלה פיתחה.

חשוב לדעת! בחלק גדול מהשירותים הוגדרו קריטריוני זכאות (כגון אחוזי נכות או קריטריונים אחרים). קריטריונים אלו מפורטים מטה, אולם ייתכנו שינויים. על כן, לפני הפניית הצעיר לאחת התכניות, חשוב לוודא תחילה את תנאי הזכאות אל מול צוות התכנית.

שירותי משרד הבריאות - שיקום תעסוקתי - דרך ועדת סל שיקום

מי זכאי לשירות?

כל אדם בגיל 18 ומעלה, שנקבעה לו נכות רפואית בשל הפרעה נפשית בשיעור של 40% לפחות.

פירוט השירותים:

- **תעסוקה מוגנת - אנשים עם מוגבלות נפשית מועסקים במסגרות (כמו מפעל מוגן ומועדון תעסוקתי), תוך התאמה לצרכיהם ורמת תפקודם. ההתאמות התעסוקתיות מתבצעות בתחומים הבאים: היקף שעות הפעילות (בין 4-7 שעות ליום), קצב העבודה, הלחץ בעבודה, תקשורת הבין אישית, מגוון העבודות, רמת הקושי, והתאמה תרבותית למגזרים השונים.**
- **בין תעסוקה מוגנת לשוק הפתוח - העסקה במיזמים תעסוקתיים (כגון עגלות קפה בקניונים או דוכני מכירה שונים), תעסוקה מעברית (קבוצה של אנשים המועסקת במקום עבודה בשוק הפתוח, תוך ליווי מקצועי של איש מקצוע).**
- **תעסוקה בשוק הפתוח - מתאפיינת בסביבת עבודה "טבעית" (מאפייני שוק חופשי), בחברת אנשים שרובם "נורמטיביים". למשל: תעסוקה נתמכת (הכוללת ליווי למשתתף בהשמה, בקליטה ובהסתגלות למקום עבודה), יזמות עסקית (ליווי בפתיחת עסק עצמאי), צרכנים נותני שירות (אנשים עם מוגבלות נפשית שהופכים בעצמם לעובדי שיקום: מדריכים, עובדים מקצועיים ומנהלים).**

למידע נוסף:

https://www.health.gov.il/Subjects/mental_health/rehabilitation/rehab_sub/employment/Pages/employment.aspx

שירותי משרד הרווחה - שיקום תעסוקתי ותעסוקה נתמכת

מי זכאי לשירות?

כל אדם בגילאי 18-67, שנקבעו לו 40% נכות ומעלה בגין נכות פיזית, מוטורית, חושית או הנמכה קוגניטיבית, שמיצה את זכויותיו באגף השיקום של המוסד לביטוח לאומי או לחילופין נמצא לא זכאי לשירותיו.

פירוט השירותים:

- **מוקדי תעסוקה** - מוקדים להפניית אנשים עם מוגבלות לתוכניות בשיקום מקצועי תעסוקתי. המוקדים נמצאים במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. אדם שיפנה למחלקה יתקבל ע"י עו"ס לשיקום מקצועי תעסוקתי לריאיון תעסוקתי מעמיק באמצעותו תותאם למקבל השרות התוכנית המתאימה.
- **מרכזי אבחון ושיקום** - מערכת הערכה, פיתוח מסוגלות תעסוקתית והכשרה מקצועית של אנשים עם מוגבלויות לטובת אבחון, ליווי להכשרה מקצועית, פיתוח מסוגלות תעסוקתית (Employability).
- **עבודה נתמכת** - שירות תעסוקה נתמכת נועד לשלב אנשים עם מוגבלות באופן מיטבי בשוק הפתוח, בתנאי עובד-מעביד. זאת באמצעות פיתוח מיומנויות תעסוקתיות לקראת השמה בעבודה בשוק החופשי, ליווי וקידום בתעסוקה.
- **מפעלים מקדמים** - גופים המספקים שירותי תעסוקה לאנשים עם מוגבלות, במטרה לשקמם ולקדם את מסוגלותם התעסוקתית.

למידע נוסף:

<http://www.molsa.gov.il/Populations/Disabilities/JobPlacement/DisabilitiesAdults/Pages/DisabilitiesAdults.aspx>

רבדים

מי זכאי לשירות?

כל אדם שנקבעו לו 20% נכות כללית ומעלה מביטוח לאומי.

פירוט השירותים:

- השמה וליווי בעבודה.
- סדנאות הכנה והכשרה.
- מימון הכשרה מקצועית.
- סיוע בקבלת התאמות בעמדת העבודה.
- סיוע במיצוי זכויות בתחום התעסוקה.

למידע נוסף:

<http://www.workitout.co.il>

תכנית רמפה

מי זכאי לשירות?

- אנשים עם מוגבלות, שנקבעו עבורם 20%-39% נכות בביטוח לאומי.
- אנשים עם מוגבלות, שנקבעו עבורם 40% נכות ומעלה ואין באפשרותם לקבל שירות דרך מחלקות השיקום השונות.
- אנשים עם מוגבלות, שאינם מוכרים בביטוח לאומי או שנקבעו עבורם 0%-19% נכות בביטוח לאומי יוכלו להשתתף בתכנית בהצגת מסמכים מתאימים ובאישור מיוחד מצוות מטה התכנית.

פירוט השירותים:

- התכנית פועלת ב-13 מרכזי תעסוקה ברחבי הארץ ומספקת:
- חיבור למיצוי זכויות.
- ליווי אישי להשמה ולקידום.
- חיבור למעסיקים.
- הכשרות תעסוקתיות מותאמות לאנשים עם מוגבלות.

למידע נוסף:

- <http://rampa.org.il/he/rampa>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8cVEMsG5eQ0>

רשימת רכזי "רמפה" (תעסוקה לצעירים עם מוגבלות)

שירה יוריק, רשות מקדמת תעסוקה כרמיאל: טלפון: 04-6662612 , דוא"ל: shirayu@jdcnet.org
אושרי לנקרי, רשות מקדמת תעסוקה עכו: טלפון: 04-9956170 , דוא"ל: oshmila@jdcnet.org
נינו עמר, מפת"ח חיפה (נשים חרדיות): טלפון: 04-8354041 , דוא"ל: ninoam@jdcnet.org
ריקי שטיינר, מרכז הכוון תעסוקתי בני ברק (נשים חרדיות): טלפון: 03-7707301 , דוא"ל: rikish@jdcnet.org
יצחק שכטר, מרכז הכוון תעסוקתי בני ברק (גברים חרדים): טלפון: 03-7707301 , דוא"ל: itzhaksh@jdcnet.org
עדי שלמברג, מרכז תעסוקה חיפה: טלפון: 04-8354543 , דוא"ל: adis@jdcnet.org
מונא סעב, ריאן ירכא: טלפון: 04-6435950 , דוא"ל: monasa@jdcnet.org
ענבל ניסל, מוקד תעסוקה עירוני ירושלים: טלפון: 02-5468232 , דוא"ל: inbalni@jdcnet.org
מיטל חליוה, מעגל החיים והתעסוקה באר שבע: טלפון: 08-6406000 , דוא"ל: MeitalHa@jdcnet.org
שרה הויזל, ריאן רהט: טלפון: 08-6796700 , דוא"ל: serael@jdcnet.org
מרכז צעירים רמלה: טלפון: 073-2409730 , דוא"ל: dvirma@jdcnet.org
מרכז צעירים לוד: טלפון: 073-7962323
בת אל חזן, מרכז צעירים טבריה: טלפון: 04-6797834 , דוא"ל: BatelHa@jdcnet.org
רולא אבו ריא- טרביה, ריאן סכנין: טלפון: 04-6659600 , דוא"ל: roulaab@jdcnet.org
יוליה בולוטין, מרכז תעסוקה אשדוד: טלפון: 08-9238535 , דוא"ל: yuliab@jdcnet.org

תכנית סיפתח

סיפתח

מנגישים קריירה לאקדמיה
תכנית העסקה לאקדמאים עם מוגבלות - מיסודם של ממשלת ישראל ג'וינט ישראל

מי זכאי לשירות?

סטודנטים אשר לומדים לתואר או לתעודת הנדסאי במוסדות אקדמיים שבהם פועלת התכנית וכן בוגרים טריים ממוסדות אלו, שנקבעו להם 20% נכות ומעלה ואשר מעוניינים בסיוע בהשתלבות בעבודה המותאמת להשכלתם ולכישוריהם.

פירוט השירותים:

- ליווי להשמה במשרה מלאה/ חלקית/ התמחות של סטודנטים.
- סדנאות ומפגשי למידה מותאמים לסטודנטים עם מוגבלות.
- חשיפה והנגשה של פעילויות התקיימות במוסד האקדמי.
- השתלבות בתכנית מנטורינג מותאמת לאנשים עם מוגבלות.

למידע נוסף:

<http://employment.jdc.org.il/StudentsWithDisabilities>

פורטל "עבודה נגישה"

עבודה נגישה | ג'וינט ישראל |
השותפות הבין מגזרית לקידום תעסוקת אנשים עם מוגבלות

מי זכאי לשירות?

מחפשי עבודה עם כל סוגי המוגבלויות.

פירוט השירותים:

- אתר דרושים ייעודי לאנשים עם מוגבלות.
- תיווך בין מחפשי עבודה עם מוגבלות ובין מעסיקים פוטנציאליים.
- צפייה במשרות ושליחת קורות חיים למעסיקים - ללא עלות.
- פרסום משרות על ידי מעסיקים - ללא עלות.

למידע נוסף:

<http://www.avodanegisha.org.il>

קבלת ייעוץ משפטי מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

מי זכאי לשירות?

אנשים עם כל סוגי המוגבלויות.

פירוט השירותים:

- קבלת פניות הקשורות לאפליה, פגיעה בזכויות או התנכלות במקום העבודה.
- יעוץ משפטי וייצוג במידה הצורך.
- ניתן לקבל ייעוץ גם בקליניקות משפטיות על ידי סטודנטים למשפטים.

למידע נוסף:

www.mugbaluyot.justice.gov.il

שירותים לצעירים עם מוגבלות - השכלה גבוהה

פרק זה מפרט שירותים ייעודיים לצעירים עם מוגבלות בתחום ההשכלה הגבוהה שהממשלה פיתחה.

חשוב לדעת! בחלק גדול מהשירותים הוגדרו קריטריוני זכאות (כגון אחוזי נכות או קריטריונים אחרים). קריטריונים אלו מפורטים מטה, אולם ייתכנו שינויים. על כן, לפני הפניית הצעיר לאחת התכניות או הגופים, חשוב לוודא תחילה את תנאי הזכאות.

שירותי המוסד לביטוח לאומי – מחלקת השיקום

המוסד לביטוח לאומי

שירותים לצעירים עם מוגבלות - השכלה גבוהה

פרק זה מפרט שירותים ייעודיים לצעירים עם מוגבלות בתחום ההשכלה הגבוהה שהממשלה פיתחה.

חשוב לדעת! בחלק גדול מהשירותים הוגדרו קריטריוני זכאות (כגון אחוזי נכות או קריטריונים אחרים). קריטריונים אלו מפורטים מטה, אולם ייתכנו שינויים. על כן, לפני הפניית הצעיר לאחת התכניות או הגופים, חשוב לוודא תחילה את תנאי הזכאות.

שירותי המוסד לביטוח לאומי – מחלקת השיקום

המוסד לביטוח לאומי

מי זכאי לשירות?

כל אדם בגיל העבודה שנקבעו לו 20% ומעלה נכות כללית בביטוח לאומי (בטל"א) או 10% ומעלה נכות מעבודה ואשר נמצא זכאי לשיקום מקצועי ע"פ הקריטריונים הקבועים בחוק

פירוט השירותים:

- אבחון תעסוקתי - להתאמת תכנית לימודים וקריירה.
- סיוע במימון לימודים גבוהים (אקדמיים או לימודי תעודה) בסל שיקום שיכול להגיע ל - 60,000 ₪ לשנה.
- השמה בשוק העבודה החופשי

למידע נוסף:

https://www.btl.gov.il/benefits/Vocational_Rehabilitation/Pages/default.aspx

<https://www.kfar-saba.muni.il/?CategoryID=386>

שירותי משרד הבריאות – השכלה - דרך ועדת סל שיקום

מי זכאי לשירות?

כל אדם שנקבעו לו 40% נכות נפשית ומעלה.

פירוט השירותים:

- **מכינה ללימודים על-תיכוניים** - חמישה חודשי מכינה, ליווי של עד שישה חודשים מסיום המכינה. התוכנית כוללת:
 - מכינה של חמישה חודשים, שמטרתה הכנת מתמודדים עם מגבלה נפשית לקראת לימודים מקצועיים על תיכוניים, תוך כדי הקניית מיומנויות, אסטרטגיות למידה ומיומנויות קוגניטיביות.
 - ליווי מקצועי שנמשך עד שישה חודשים מסיום המכינה. בשלב זה ניתנת תמיכה פרטנית וקבוצתית בתקופת ההמתנה לתחילת הלימודים העל תיכוניים (בתנאי שלא מתקיימת תוכנית ליווי אחרת במוסד להשכלה שבו נרשם המתמודד).
- **השכלה נתמכת** - קורסים מסובסדים (אולפנים ללימוד עברית- מיועד לעולים, השלמת השכלה יסודית, השלמת בגרויות, לימודי מחשב בסיסיים). השירות ניתן במסגרות נורמטיביות בקהילה: מרכזי השכלה למבוגרים, מתנ"סים, בתי ספר לבגרויות, מכללות למקצועות המחשב, אולפנים ועוד. הלימודים מסובסדים על ידי משרד הבריאות, ועל התלמיד לשאת בעלות מסוימת, המשתנה בהתאם לקורס.
- **חונכות אקדמית** - 4 שעות חונכות שבועיות בתחום הלימודים, באמצעות ליווי של רכז מקצועי באוניברסיטה. השירות קיים באוניברסיטת תל אביב, באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע, באוניברסיטה העברית בירושלים, באוניברסיטת בר אילן, במכללת ספיר, באוניברסיטת חיפה ובטכניון.

למידע נוסף:

https://www.health.gov.il/Subjects/mental_health/rehabilitation/rehab_sub/education/Pages/default.aspx

רכזות חונכות אקדמית/ השכלה נתמכת במוסדות האקדמיים

050-9112031	ariele@nathan.co.il	רכז ארצי אריאל עזרא
052-7387003	natan.tluniv@gmail.com	אוניברסיטת תל אביב נטע גלברד
050-9112055	nathan.barilan@gmail.com	אוניברסיטת בר אילן מרים שכטר
050-6819209	natan.hu@univ.haifa.ac.il	אוניברסיטת חיפה והטכניון סמדר כורם
050-6822234	nathan.huji@gmail.com	האוניברסיטה העברית איילת שוחט
052-7560470	nathan.bgu@gmail.com	אוניברסיטת בן גוריון שיר מרסיאנו
050-9112052	nathan.sapir@gmail.com	מכללת ספיר כרמית ברגר
חברת נתן - חונכות אקדמית לסטודנטים נפגעי נפש		
כל זכות - חונכות אקדמית לסטודנטים נפגעי נפש		

מרכזי תמיכה רב נכתיים במוסדות להשכלה גבוהה

מי זכאי לשירות?

כל מוסד הגדיר לעצמו מי זכאי לקבל שירותים ממרכזי התמיכה. בחלק מהמוסדות נדרש להציג אישורים רפואיים.

פירוט השירותים:

מרכזי תמיכה/ מרכזי נגישות, הפועלים במוסדות הלימוד. המרכזים הוקמו על מנת לספק מענה לסטודנטים עם מוגבלות, הזקוקים לסיוע ולהתאמות במהלך הלימודים, כגון: שיעורי עזר, ליווי פסיכולוגי, התאמות בבחינות, סדנאות ייעודיות לסטודנטים עם מוגבלות ועוד.

- ליווי פרטני של סטודנטים עם מוגבלות לאורך כל הלימודים.
- סיוע בקבלת התאמות הנדרשות ללימודים.
- סדנאות ייעודיות.
- פעולות בקמפוסים לשינוי עמדות.

למידע נוסף:

רשימת מרכזי התמיכה במוסדות להשכלה גבוהה

02-5881183	האוניברסיטה העברית
04-8249022	אוניברסיטת חיפה
03-6409692	אוניברסיטת תל-אביב
08-6472368	אוניברסיטת בן גוריון
04-9901909	מכללת אורט בראודה
03-5318491	אונ' בר-אילן
04-9838759	מכללת אורנים
08-8588155	מכללה אקדמית אחווה
02-5893289 או 02-5893279	בצלאל
02-6711491	מכללת דוד ילין
09-7781957	האוניברסיטה הפתוחה
09-7707026	מכללת רעננה המכינה לבגרות
08-6462587	מכללה להנדסה סמי שמעון
08-6462587	המכללה הטכנולוגית באר-שבע

02-6588000	המכללה האקדמית להנדסה ירושלים
03-7688725	המכללה האקדמית להנדסה אפקה
03-9634388	המכללה למנהל
09-9602789 או 09-9527266	המרכז הבין תחומי
03-5311841	הקריה האקדמית קריית אונו
04-8562555	ויצו קנדה חיפה
04-8294110	טכניון חיפה
09-8981328	המרכז האקדמי רופין
03-5026656	מכון אקדמי טכנולוגי חולון
04-6825057	מכללת אוהלו
077-3403400	מכללת אשקלון
09-7476394	מכללת בית ברל
04-8590111	מכללת גורדון
04-9015291	מכללת גליל מערבי
02-6291910	מכללת הדסה
03-9066318 או 03-9066219	המרכז האוניברסיטאי יו"ש
03-6901509	מכללת לוינסקי
08-6802774	מכללת ספיר
04-6423468	מכללת עמק יזרעאל
08-6469784	מכללת קיי
03-6411351	מכללת שנקר
04-6900813	מכללת תל-חי
03-5128567	מכללת תלפיות
04-6653732	מכללת כנרת
08-8588095	הקמפוס האקדמי אחווה
03-5745206	מכללה למשפטים רמת-גן
04-6927733	מכללת צפת
02-5864620	מכון לב
09-7750366	מכללת שערי משפט
03-6901290	מרכז מהו"ת במכללת סמינר הקיבוצים

תכנית רואד

מי זכאי לשירות?

צעירים בני 18-30 מהחברה הערבית, עם וללא מוגבלות.

פירוט השירותים:

- סדנאות לקידום ההשכלה הגבוהה בבתי ספר תיכוניים בחברה הערבית.
- סיורים קבוצתיים במוסדות אקדמיים.
- קורסי הכנה לבחינות הכניסה הפסיכומטרית ולבחינות בשפה העברית (YAL) ואנגלית (AMIR) בעלות מופחתת.
- ליווי וייעוץ בבחירת המסלול האקדמי וברישום למוסדות אקדמיים ולמכינות.

למידע נוסף:

<http://rowad.org.il>

תכניות השכלה גבוהה לסטודנטים עם מוגבלות

שלא מן המניין

במרבית המוסדות האקדמיים קיימות תכניות לסטודנטים שלא מן המניין, המיועדות לצעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, מוגבלות נפשית ואוטיזם.

תכנית "להיות סטודנט"

מי זכאי לשירות?

התכנית מיועדת ל-120 סטודנטים, שבשל מוגבלותם אינם מצליחים להתקבל וללמוד במוסדות ההשכלה הגבוהה בארץ, אחוה, הקריה האקדמית קרית אונו.

התכנית מאפשרת לימודים מותאמים עבור סטודנטים עם:

- נכות פיזית מורכבת.
- הנמכה קוגניטיבית.
- לקות חושית – כבדי ראייה ועיוורים ושמיעה.
- לקות על הרצף האוטיסטי בתפקוד גבוה.
- מוגבלות שכלית התפתחותית בתפקוד קל – בינוני.

פירוט השירותים:

- התכנית מאפשרת למשתתפים לבחור מסלול לימודים מתוך מגוון אפשרויות של קורסים אקדמיים ולימודי המשך המתקיימים במוסד הלימודי. בין אפשרויות הבחירה: "טעימה" של קורס אקדמי אחד או השתתפות במספר קורסים אקדמיים, ולימודים במכינה כמסלול עצמאי או ככניסה לשילוב בלימודי המשך. ההשתתפות בלימודים תזכה את הסטודנט בגמול מוכר (קרדיט) מטעם המוסד הלימודי.
- סדנאות ייחודיות להקניית אסטרטגיות למידה ומיומנויות אקדמיות שונות ומגוונות הנחוצות לסטודנטים ולהתנהלותם הלימודית במרחב האקדמי.
- ליווי אישי של כל סטודנט על ידי רכז התכנית.

למידע נוסף:

<http://israelunlimited.jdc.org.il/he/student>

רכזת ארצית: מיה שניידר: beingstudentisrael@gmail.com
המכללה האקדמית אחוה: מיכל טבקמן: michal_t@achva.ac.il
הקריה האקדמית אונו:

אורית קסל: orit.ka@ono.ac.il
אביב בן אליעזר: aviv.be@ono.ac.il

Friending

מי זכאי לשירות?

צעירים עם כל סוגי המוגבלויות.

פירוט השירותים:

קורסי בחירה אקדמיים משותפים לסטודנטים ממקצועות טיפוליים וחינוכיים ולאנשים עם מוגבלות שאינם סטודנטים מן המניין. הקורסים עוסקים בתחומי יצירה שונים, כגון: שירה, תיאטרון וצילום, הקורסים המשותפים מייצרים אינטראקציה בין הסטודנטים לאורך השנה סביב הפקת התוצר (סרט, שיר), המשמש גם הוא ככלי לשינוי עמדות במעגל חשיפה רחב.

הלימוד המשותף נועד לקדם את תפיסתם החיובית של סטודנטים ללא מוגבלות את הסטודנטים עם המוגבלות טרם יציאתם לשוק העבודה.

למידע נוסף:

- <http://israelunlimited.jdc.org.il/he/Friending>
- <https://www.youtube.com/watch?v=DfeUHNrWKIo>

ורד רז גצק: דוא"ל: veredra@jdc.org

תכניות וקורסים במוסדות האקדמיים

קורסים ייחודיים לאנשים עם מוגבלות בתוך סביבה ציבורית אינטגרטיבית

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
זכות יצירה והצלחה (זיו"ה) - לימודי אמנות פלסטית לבוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית	מפעיל: המכון לאמנויות במכללה האקדמית תל-חי. מתקצב: בהתאם למחזורים, אגף מש"ה והשירותים החברתיים- אק"ים. מימון עצמי של ההוסטלים.	בוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בתפקוד בינוני.	מועד הפתיחה – 2010. 12-16 מפגשים חד שבועיים		http://www.telhai.ac.il/
האקדמיה החברתית - מכללת קיי	העמותה לקידום פרויקטים בחינוך תרבות וספורט שליד המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי.	בנים ובנות בגילאי 18 ומעלה עם לקות בתקשורת.	שנה אקדמית.	תעודת השתתפות ותעודת הערכה.	ד"ר ניצן כהן, ראש ההתמחות בחינוך מיוחד ומרכזת התכנית: טלפון: 054-4909128 דוא"ל: cohennit@gmail.com
תוכנית כפיר	לימודי מערכות מידע - הקריה האקדמית אונו.	מועמדים שנמצאים על רצף האוטיזם בתפקוד גבוה, בגילאי 18-40, בעלי בגרות מלאה,	5 שנים (הערכה).	תואר ראשון בהתמחות ניתוח מערכות מידע (עדיין לא הסתיים).	https://www.ono.ac.il/academy/kfir-program ד"ר אילן (דניאלס) רחימי, מנהל התכנית:

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
		המבקשים לרכוש השכלה גבוהה יישומית.			טלפון: 03-5311830 דוא"ל: irahimi@ono.ac.il
רואים רחוק	הקריה האקדמית אונו, משרד הרווחה, ביטוח לאומי, תרומות	בוגרים צעירים 18 ומעלה, על הרצף (ASD) האוטיסטי	כשלוש וחצי שנים כולל תהליך מיון, קורס שלושה חודשים, התנדבות לצה"ל עד שלוש שנים.	תעודה מפענח /תצ"א/ מידענות/ QA בהתאם לקורס	https://www.roim-rachok.org/ ניתן ליצור קשר בדוא"ל: rr@ono.ac.il
"בשביל הדעת"	אוניברסיטת בן גוריון, המחלקה למעורבות חברתית.	אנשים עם צרכים מיוחדים (מ.ש.ה), שיקום, אוטיזם, תסמונת דאון) יודעי קרוא וכתוב.	שנה אקדמית.	תעודה.	http://in.bgu.ac.il/cau/Pages/4knowledge.aspx דנה כהן, רכזת התכנית: bishvilhadaatbg@gmail.com
המכינה ללימודים על תיכונים - אשנ"ב	מפעיל- אשנ"ב. מתקצב- משרד הבריאות, בשיתוף עם המוסד לביטוח לאומי.	אנשים המתמודדים עם מגבלה נפשית. זכאי סל שיקום של משרד. הבריאות. זכאי שיקום במוסד לביטוח לאומי.	מכינה (חמישה חודשים), גיבוש תכנית (שישה חודשים) וליווי (לאורך תקופת הלימודים).	תעודה.	ניתן ליצור קשר עם סניפי ביטוח לאומי באזור המגורים או עם רכזי אשנב במחוזות. חברת אשנב: 03-7444941.

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התוכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
		בעלי 12 שנות לימוד. גילאי 18-35			
תכנית השכלה גבוהה מכלילה - בראשות פרופ' שונית רייטר, אוניברסיטת חיפה	בית הספר לחינוך, אוניברסיטת חיפה.	אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.	החלה לפעול בשנת 2004. 4 שעות אקדמיות, אחת לשבוע לאורך סמסטר אחד.		www.edu.haifa.ac.il
תכנית אופק בראשות פרופ' שונית רייטר - אוניברסיטת חיפה	היחידה ללימודי חוץ של אוניברסיטת חיפה	אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, לקויות למידה מורכבות.	פעמיים בשבוע, לאורך 3 שנים.		http://hutz.haifa.ac.il טלפון: 04-8240557/ 04-8249111 דוא"ל: ext-studies@univ.haifa.ac.il
מכללת גורדון		אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.	אחת לשבוע למשך 3 שעות.		https://www.gordon.ac.il טלפון: *5033 פקס: 153-4-8590123 דוא"ל: register@gordon.ac.il

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
מכללת אחווה - טעימה אקדמית"		אנשים עם מוגבלות נפשית.	עד שני קורסים אקדמיים בכל סמסטר.	צבירה של עד 10 נקודות זכות אקדמיות. אפשרות להשתלב כסטודנט מן המניין	טעימה- www.achva.ac.il/ אקדמית-תכנית-חדשה- השכלה-בשביל-הנפש תמרי גלעד יקונט: דוא"ל: tamri_g@achva.ac.il טלפון בימים א,ג,ה -8:30 16:00: 08-8588171
הגראז' - תכנית החממה ללימודי אמנויות	עמותת דרום, משרד הבריאות, ביטוח לאומי-אגף שיקום, הקרן למפעלים מיוחדים והקרן לשירותים לנכים – ביטוח לאומי. בתחילת שיתוף פעולה עם בצלאל.	אנשים עם מוגבלות נפשית.	שנתיים.	תעודת בוגר המכינה ובמקביל תעודה של מכללת מנטור לעיצוב – קורס מבוא לעיצוב.	http://www.hagarage.org דלית שרון: 052-8348839 אילנה בר: 052-8947485
עוצמות - פרופ' חפציבה ליפשיץ	אוניברסיטת בר אילן.	אנשים עם הנמכה קוגניטיבית, אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.	שנתיים.		https://www1.biu.ac.il/

קורסים המשלבים אנשים עם מוגבלות וסטודנטים מן המניין בתוך סביבה ציבורית אינטגרטיבית

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
קורס משולב (פרנדינג) - הקריה האקדמית אונו	הקריה האקדמית אונו ובית איזי שפירא.	אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית / הנמכה קוגניטיבית, היודעים קרוא וכתוב.	סמסטר אחד מפגש של שעתיים אקדמיות אחת לשבוע.	נקודות זכות ותעודת השתתפות מטעם בית איזי שפירא.	מרכז תמיכה: טלפון: 03-5156316 דוא"ל: matana@ono.ac.il
"שינוי חברתי"- תוכנית ליזמות חברתית- דוד ילין ועמותת גוונים (שתי תכניות)	דוד ילין	סטודנטים עם מוגבלות (רב נכותי).	סמסטר אחד.	תעודת השתתפות.	היחידה לייעוץ ורישום: טלפון: 3043 * דוא"ל: harshama@dyellin.ac.il
		סטודנטים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.	שנה אקדמית מלאה.	תעודת השתתפות.	
תכנית עמיתים	משרד הבריאות והחברה למתנ"סים	אנשים עם מוגבלות נפשית החיים בקהילה וסטודנטים מן המניין.	שנה אקדמית מלאה. מפגשים חד שבועיים של כשעתיים בכל פעם.	תעודת השתתפות.	טלפון: 073-2870248 דוא"ל: amitim@matnasim.org.il

שם התוכנית	הגוף המפעיל והמתקצב את התכנית	אוכלוסיית יעד	משך התוכנית	קרדיט/תגמול	למידע נוסף ויצירת קשר
מכללת תל חי (עדיין אין שם לתכנית, התכנית בתכנון)	מכללת תל חי ואלווין.	אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.	לבחירה כמות הקורסים ולוחות הזמנים.		
האוניברסיטה המיוחדת- האמנות לחיות	אוניברסיטת בר אילן, היחידה להשתלמויות והדרכה, בשיתוף עם בית איזי שפירא-טרמפ.	אנשים עם לקויות למידה או/ו הסתגלות, עם אינטליגנציה גבולית עד ממוצעת.	תכנית דו-שנתית 60 מפגשים בני 4 שעות כל אחד.	תעודה מטעם בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן ומכון טרמפ, בית איזי שפירא.	רסיאלה דרור: טלפון: 09-7701219 דוא"ל: rasid@beitissie.org.il

תאי סמ"ן - סטודנטים מובילים נגישות ושילוב

בשנת 2013 קמה באוניברסיטה העברית התארגנות עצמאית של סטודנטים עם וללא מוגבלות אשר ביקשו לקדם את זכויותיהם של הסטודנטים עם המוגבלות בקמפוס ולפעול לשינוי השיח הציבורי האוניברסיטאי. ליוזמה זו חברו ג'וינט ישראל, מעבר למגבלות והתאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל.

הגרעינים פועלים על בסיס תפיסת ה- FRIENDING: אנשים עם וללא מוגבלות פועלים יחד לקידום מטרה משותפת: קידום זכויותיהם של סטודנטים עם מוגבלות במוסדות הלימוד ויצירת שינוי עמדות חיובי כלפי סטודנטים עם מוגבלות בקרב כלל הסטודנטים וסגל המרצים.

בין הפעילויות של תאי סמ"ן:

- מפגשים שבועיים קבועים של חברי גרעין סמ"ן.
- אירועים וימי שיא בקמפוסים לשינוי עמדות.

תאי סמ"ן פועלים באוניברסיטאות: העברית, תל-אביב, בר אילן, חיפה הטכניון, בן גוריון בבאר שבע, אריאל, ובמכללות: תל חי, כינרת, רופין, לוינסקי, למינהל, עזריאלי, הנדסה ירושלים וספיר בשדרות.

למידע נוסף:

- <https://www.facebook.com/beitissieshapiro/videos/1415794618480837/>
- [feature=youtu.be &https://www.youtube.com/watch?v=Yb3S2FE53Mg](https://www.youtube.com/watch?v=Yb3S2FE53Mg)

רכזי תאי סמ"ן במוסדות האקדמיים:

ליאת הברי - רכזת התכנית מטעם ג'וינט ישראל מעבר למגבלות:

טלפון: 054-5215558, דוא"ל: friending@nuis.co.il

אסף קמיליאן - רכז ארצי:

טלפון: 052-5201453, דוא"ל: proyekt.saman@gmail.com

שירותים לצעירים עם מוגבלות - מנהיגות ומעורבות חברתית

שילוב צעירים עם מוגבלות בתחומי המנהיגות והמעורבות החברתית עשוי להתבצע דרך אחד מהערוצים הבאים:

- שילוב בתכניות קיימות במרכז לצעירים עם וללא מוגבלות, כמו תכניות המנהיגות המתקיימות במרכזי צעירים עכו, נתניה ושדרות;
- תכנית מנהיגות ייחודית רק לצעירים עם מוגבלות, כמו תכנית "עוצמת ההתנדבות" בשיתוף קהילה נגישה בנצרת עילית;
- שילוב צעירים עם וללא מוגבלות בתכניות ברמה הארצית, כמו "לוקלינק" התכנית המקומית למנהיגים צעירים ואקטיביסטים חברתיים עם וללא מוגבלות לינק 20, בשיתוף ג'וינט ישראל מעבר למגבלות, קרן משפחת רודמן, התאחדות מרכזי הצעירים ורשות הצעירים במשרד לשוויון חברתי;

שילוב בתכניות קיימות במרכז

מרכזי הצעירים פועלים לפיתוח מנהיגות צעירה ולקידום המעורבות החברתית של צעירים בקהילה, באמצעות פיתוח תכניות וקיום פעילויות מגוונות, כגון: קבוצות מנהיגות, פורומים בתחום המנהיגות, הכשרות מנהיגות, התנדבות בקהילה וכדומה. שילובם של צעירים עם מוגבלות בתחומים אלו נעשה בראש ובראשונה באמצעות שילובם בתכניות הקיימות. מהלך זה מצריך ביצוע התאמות בהתאם לנדרש, למשל: קיום מפגשי הקבוצה במקום נגיש לכסא גלגלים (במקרה של צעיר שמתנייד בכסא גלגלים), הנגשת מצגות ללקויי ראייה (במקרה של צעיר עם מוגבלות ראייה) וכדומה.

נתניה - תכנית המנהיגות של ה"גג"

מה? הכשרה מקצועית בת שלושה חודשים, הכוללת בנייה והפעלה של מיזם חברתי שיפעל בנתניה.

למי? כ-20 משתתפים צעירים בגילאי 20-40, תושבי העיר נתניה.

תכנים לדוגמה:

- מנהיגות
- קבלת החלטות
- איתור צרכי קהילה
- ניהול פרויקטים
- שיווק באינטרנט
- סיור ומפגש עם בעלי השפעה ונציגי ציבור בעיר

עכו - המרכז לפיתוח מנהיגות בקהילה

מה? הכשרה למנהיגות בקהילה של כ-103 שעות, כולל ייזום והפעלה של מיזמים עירוניים.

למי? צעירים בני 23-36 בעלי השכלה תיכונית מלאה לפחות וניסיון בפעילות התנדבותית בקהילה, הרואים עצמם כמנהיגים ערכיים, בעלי אחריות ומחויבות, מוטיבציה להוביל, מעוף ושאפה למציאות אישית.

התכנית בתשלום סמלי.

תכנים לדוגמה:

- יזמות חברתית
- ניהול סיכונים
- ניהול זמן
- מנהיגות
- תקשורת בין אישית
- גיבוש חזון

פיתוח תכניות ייעודיות במרכז צעירים

דרך נוספת לשילוב צעירים עם מוגבלות בתחומי המנהיגות והמעורבות החברתית היא פיתוח תכניות ייעודיות לצעירים עם מוגבלות בלבד. תכניות אלו עשויות לאפשר התאמה טובה יותר לצרכי הצעירים עם המוגבלות, אם כי יש לזכור כי אוכלוסייה זו מגוונת מאוד, וכי לצעירים שונים ישנם צרכים שונים, כך שלעתים רב השונה מהמשותף. מעבר לכך, תכניות ייעודיות אינן תמיד מתאימות לכלל הצעירים עם המוגבלות, ויהיו צעירים עם מוגבלות אשר יעדיפו להשתלב במסגרות המיועדות לכלל האוכלוסייה.

נצרת עילית - תכנית "עוצמת ההתנדבות"

מה? שינוי עמדות כלפי אנשים עם מוגבלות באמצעות שילובם של אנשים עם מוגבלות בפעילויות התנדבות בקהילה. התכנית כוללת שישה מפגשי הכשרה, המקנים את התפישה, העקרונות והכלים לייזום פרויקטים למען הקהילה.

למי? צעירים עם מוגבלות, שרוצים ויכולים לייזום פרויקטים למען הקהילה ולמען העלאת המודעות לאנשים עם מוגבלות.

תכנים לדוגמה:

- הצגה עצמית
- מיומנויות הקשבה ואמפטיה
- בניית תוכנית עבודה
- שיווק ורתימת שותפים
- עבודה בצוותים על התוכניות

שילוב בתכניות ברמה הארצית

תכנית "המנהיגות המקומית" לצעירים עם וללא מוגבלות

מה? תכנית חדשה, המפותחת בימים אלו על ידי ג'וינט ישראל-מעבר למגבלות ולינק 20 ביוזמת קרן משפחת רודרמן. התכנית שואפת לבסס ולטפח דור חדש בעידן דיגיטלי של מנהיגים צעירים עם וללא מוגבלות מקומיים, שיובילו יוזמות חברתיות לשינוי המודעות והשיח ולקידום מעמדם של אנשים עם מוגבלות במדינת ישראל.

מטרות התכנית:

1. **הקמת דור חדש של מנהיגים צעירים עם וללא מוגבלות** שיפעלו ברמה המקומית.
2. **ייזום פעילות חברתית מקומית** לקידום השתתפות צעירים עם מוגבלות במרחב העירוני בכל תחומי החיים.
3. **קידום הובלת שינוי עמדות חיובי** כלפי אנשים עם מוגבלות.

הצעירים יעברו קורס מנהיגות, ייקחו חלק בפעילויות ובקמפיינים ברשתות החברתיות במסגרת הפלטפורמה של לינק 20, וישתתפו באירועים ארציים לקידום הנושא ולהעלאת המודעות הציבורית.

למי? התכנית תאתר ותכשיר צעירים בגילאי 20-35, עם וללא מוגבלות, בעלי כישורי מנהיגות ורישות חברתית. בכל מחזור תתקיים הקצאה ייעודית של מספר צעירים עם מוגבלות מתוך כלל המשתתפים.

היכן? התכנית תפעל בחלק ממרכזי הצעירים בארץ.

למידע נוסף: זאב סלע: דוא"ל: zeevsela@gmail.com

סוגיות ואתגרים במתן שירות מותאם

שימו לב לשני המקרים הבאים - מה הייתם עושים?

1 במהלך שיחה עם צעיר, עולה יסוד סביר לקיומם של צרכים מיוחדים, אנו מנסים לבדוק איתו בעדינות, אבל הצעיר אינו מעוניין לחשוף בפנינו את הצרכים ואינו משתף אותנו.

2 במהלך שיחה נוספת עם צעירה, היא חושפת בפנינו כי היא מתמודדת עם מוגבלות נפשית, אך אינה מעוניינת לצרוך את השירותים המותאמים שאנחנו מציעים לה. היא אומרת שהיא רוצה להרגיש "כמו כולם" ולהיות במסגרות הרגילות.

מה אפשר לעשות?

- קודם כל - להבין שזוהי זכותם, ולזכור שתפקידנו להקשיב, לשאול, להציע, להסביר - ולהיות נכונים לקבל גם סירוב.
- לייצר אווירה פתוחה, מכילה, בטוחה, שמזמינה אותם לדבר, לחשוף ולשתף.
- לשאול אותם אם הם זקוקים להתאמות או להנגשות כלשהן ("מה אתה צריך כדי..."), ולהציע להם להשתלב בפעילויות מותאמות ("האם מעניין אותך להשתלב בפעילות/בתכנית...").
- למסור מידע רלוונטי, להסביר שיש לנו כלים מגוונים ולהדגיש מה התכנית המותאמת יכולה לתת להם - מה הם עשויים להרוויח מכך.
- אם הצעיר מגיע עם גורם שיקומי מלווה- אפשר להתייעץ איתו לגבי צרכים ושירותים שיכולים להתאים.
- להעביר מסר של דלת פתוחה גם בהמשך – "אם תרצה לקבל בהמשך שירותים מותאמים, אנחנו פה לעזור".

אתרים בנושא זכויות אנשים עם מוגבלות

- [אתר אלו"ט - זכויות ושירותים](#)
- [כל זכות - מידע על קצבאות, תביעות וזכויות](#)
- [ייעוץ והכוונה חנים לוועדות רפואיות של הביטוח הלאומי](#)

רשימת רכזות שילוב צעירים עם מוגבלות במרכזי צעירים בפיילוט

054-3366245	eti_kirshner@walla.com	עכו אתי קירשנר
052-5804180	anatasakko@walla.co.il	קרית ים ענת אסולין
050-6966272	yafit@bthere.org.il	נצרת עילית יפית פיינשטיין
058-7210479	itaye@afula.muni.il	עפולה איתי אליהו
054-2002844	netanel@capsula.org.il	נתניה נתנאל רוזמן
050-9115108	Maritumahari@gmail.com	לוד מריתו מהרי
050-2147079 08-6874507	tnuffakg@gmail.com	קרית גת מיכל סויסה
052-6815421	igal@netivim.org.il	שדרות יגאל ברכה

מודל הפעלת התכנית

שיווק וגיוס צעירים עם מוגבלות למרכז צעירים

באחריות רכז/ת שילוב צעירים עם מוגבלות במרכז צעירים:

גורמים להיפגש:

1. פגישה עם אגף הרווחה ברשות המקומית, מחלקת שיקום מוגבלויות, לקבלת מיפוי כל הארגונים, בתי הספר העמותות והתכניות העוסקות באנשים עם מוגבלות בישוב ולבניית קשר מתמשך לליווי התכנית.
2. פגישה עם רכזת סל שיקום מחוזית של משרד הבריאות, לשיווק התכנית לצעירים עם מוגבלות נפשית ולבניית קשר מתמשך לליווי התכנית. מומלץ כבר בפגישה הראשונה, לתאם הכשרה לכל הרכזות וההנהלה, בנושא אנשים עם מוגבלות נפשית, ע"י משרד הבריאות, בתיאום איתם.
3. פגישה עם הפיקוח המחוזי של משרד הרווחה, מנהל מוגבלויות, לשיווק התכנית לצעירים עם מוגבלות ולבניית קשר מתמשך לליווי התכנית. מומלץ כבר בפגישה הראשונה, לתאם הכשרה לכל הרכזות וההנהלה, בנושא אנשים עם מוגבלות, ע"י משרד הרווחה, בתיאום איתם.
4. פגישה עם מנהלת מחלקת השיקום בביטוח לאומי, לשיווק התכנית ובניית קשר מתמשך לליווי התכנית ככול שניתן.
5. פגישות עם עמותות לשירות לאומי לצעירים עם מוגבלות כמו: "בת עמי", "שלומית".
6. פגישות עם עמותות וארגונים הנותנים שירותים לאנשים עם מוגבלות בישוב כמו: אנוש, גוונים, אלו"ט, כיוונים, אתגרים, תכנית עמיתים, תכנית רעים, מרכז למשפחה, מרכז לחיים עצמאיים, קהילה נגישה.
7. פגישות עם יועצות חינוכיות בבתי ספר המשלבים בני נוער עם וללא מוגבלות ובתי ספר לחינוך מיוחד, לשיווק התכנית דרך בוגרי בתי הספר ודרך פגישות עם כיתות י"ב.

לרכז את כל הנתונים בטבלה מסודרת, לדוגמא:

שם ומשפחה	תפקיד	נייד	דוא"ל	מועד פגישה	מעקב	מועד הכשרה
	מנהלת אגף הרווחה, ברשות המקומית					
	רכזת סל שיקום מחוזית, משרד הבריאות					
	מפקח/ת מחוזית, משרד הרווחה, מנהל מוגבלויות					
	מנהל/ת מחלקת שיקום במוסד לביטוח לאומי					
	מנהל/ת "המרכז למשפחה"					
	מנהל/ת עמותת					
	מנהל/ת בית ספר לחינוך משולב					
	מנהל/ת עמותה לשירות לאומי					

הקמת שולחן עגול מקומי :

1. לאחר פגישות עם כל הגורמים הרלבנטיים ברשות המקומית, לקיים שולחן עגול עם כל הגורמים הרלבנטיים למטרת הכרות בין כל הגורמים, להפניות הדדיות של צעירים עם מוגבלות בין הארגונים וליצירת שיתופי פעולה.
2. את השולחן העגול מומלץ לקיים לפחות פעמיים בשנה.
3. להקים קבוצת whats app לשולחן העגול לעדכונים, להתייעצות.

שיווק צעירים עם מוגבלות למרכז צעירים :

1. הכנת פלייר ב- on line וב- off line לגיוס אוכלוסיית היעד למרכז צעירים כחלק מאוכלוסיית הצעירים.
2. הוספת לוגו נגישות לכל הפרסומים ולכל חומרי המידע.
3. שיווק דיגיטלי באתר האינטרנט ובכל הרשתות החברתיות הקיימות ביישוב.
3. גיוס האוכלוסייה דרך צעירים המגיעים לאירועים במרכז צעירים כמו: סדנאות לחיילים משוחררים, הרצאות, אירועי חברה.

נגישות

הדרכת הרכזות וההנהלה במרכז צעירים, למתן ייעוץ פרטני מותאם ונגיש לצעירים עם מוגבלות

באחריות רכז/ת שילוב צעירים עם מוגבלות במרכז צעירים:

1. הדרכה במרכז צעירים על פי ערכת ההדרכה.
2. כל הדרכה תיארך כשלוש שעות, בקבוצות קטנות של עד 10 משתתפים.
3. ההדרכות תתקיימנה לפחות שלוש פעמים בשנה וכאשר מתחלפות רכזות במרכז צעירים.

דגשים מיוחדים :

1. הדרכה פרטנית לרכזת השכלה גבוהה, בנוגע למענים המיוחדים הקיימים במשרד הרווחה, במשרד הבריאות ובאקדמיה, עפ"י ערכת ההדרכה.
2. הדרכה פרטנית לרכזת קריירה בנוגע למענים הייחודיים הקיימים במשרד הרווחה, במשרד הבריאות ובשוק התעסוקה, עפ"י ערכת ההדרכה.

עוד מומלץ – התנסות חווייתית :

1. להוסיף התנסות חווייתית, לכל הרכזות וההנהלה באמצעות **מורשית נגישות מוסמכת**.
2. בהדרכה זו יתנסו המשתתפים בחוויה של צעיר עם מוגבלות המגיע לקבל שירות במרכז צעירים כמו: צעיר המתנייד על כיסא גלגלים, צעיר המתמודד עם מוגבלות חושית או, צעיר המתמודד עם מוגבלות בלתי נראית.
3. ההתנסות תהיה בכיסא גלגלים, דרך הרכבת משקפיים במצבי ראיה שונים, דרך קריאת טקסט הממחיש חוויה של צעירים על רצף הספקטרום האוטיסטי וצעירים עם הנמכה קוגניטיבית.
4. בתום ההתנסות החווייתית יערך עיבוד ההתנסות ושיח על מתן כלים לשירות נגיש.

פעילות משלבת צעירים עם מוגבלות במרכז צעירים

באחריות רכז/ת שילוב צעירים עם מוגבלות במרכז צעירים:

1. כל פעילות כללית המתקיימת במרכז צעירים, חייבת להתקיים במקום נגיש פיסיית עפ"י תקנות הנגישות.
2. כל פעילות כללית המתקיימת במרכז צעירים, תוגש על פי דרישות המשתתפים, בהנגשות כמו: (תמלול, תרגום לשפת סימנים, הנגשה קוגניטיבית, ליווי, תיווך, תיאור קולי).
3. אירועים קהילתיים, חייבים להתקיים במקום נגיש פיסיית, עם מתורגמן לשפת סימנים.
4. בכל פרסום של פעילות במרכז צעירים, יצוין בפרסום, כי האירוע מתקיים במקום נגיש, להנגשות והתאמות ניתן להתקשר לרכז השילוב, בצירוף שם, מספר נייד או דוא"ל.
5. בכל הכשרה, סדנא, או קורס המתקיים במרכז צעירים ומשתתפים בו צעירים עם מוגבלות, על רכז השילוב לדאוג להנגיש לצעירים אלה את ההנגשות המתבקשות.
6. יש לדאוג מראש לכל ההנגשות.

ליווי, פיקוח ובקרה

באחריות רכז/ת שילוב צעירים עם מוגבלות במרכז צעירים:

1. ליווי מתמשך לצעירים עם מוגבלות.
2. מעקב ובקרה על ניהול תקציב התכנית.
3. אחריות על פתיחה וניהול של תיקי המשתתפים ברווחה ע"י הרכז בהתאם לדרישות המשרד.

תיעוד

- באחריות כל רכז/ת במרכז צעירים לתעד את הייעוץ הפרטני הניתן לכל צעירי המגיע לקבל ייעוץ.
- באחריות רכז/ת השילוב לתעד ולצלם את כל הפעילויות הכלליות במרכז והאירועים הקהילתיים, עם כל ההנגשות.

 זה המקום שלכם
רשמו פה רעיונות, אנשי קשר, משימות או כל דבר אחר

[illegible]

[illegible]

- 52 -